

CUI RĂMÂNE EDUCAȚIA?

Propunerile Consiliului Național al Elevilor pentru guvernarea educației din România

În actualul context socio-politic, considerăm că viitorul guvern al României are datoria de a asculta cerințele elevilor în ceea ce privește modul de guvernare a sistemului educațional.

În acest sens, Consiliul Național al Elevilor propune viitorului guvern următoarele linii de acțiune în domeniul educației:

I. Finanțarea corespunzătoare:

Conform Legii educației naționale nr. 1/2011, finanțarea educației din România se face pe 3 filiere: finanțarea de bază (de la bugetul de stat, care acoperă, preponderent, cheltuieli salariale), finanțarea complementară (de la bugetul local, care ar trebui să acopere cheltuielile cu întreținerea infrastructurii școlare, paza unităților de învățământ etc.) și finanțarea suplimentară. La momentul de față, nu este stabilit costul standard per elev pentru anul școlar în curs, 2020-2021, iar acest lucru creează o stare de impredictibilitate în sistemul educațional, întrucât eventuale modificări la bugetul educației, la nivel național, sunt complet imprevizibile.

În ultimii 4 ani, coeficientul 1 al costului standard per elev, privind cheltuielile cu pregătirea profesională, evaluarea periodică a elevilor și bunuri & servicii a suferit o creștere nesemnificativă - de la **321 de lei** în anul 2016, la **387 de lei** în anul 2020. Putem observa, așadar, de-a lungul a 4 ani, o creștere de numai **66 de lei** a acestei filiere a coeficientului 1, datorată, preponderent, indexării cu rata inflației, și nu unei creșteri organice.

În cele mai multe cazuri, actualul cost standard per elev nu răspunde nici pe departe nevoilor reale ale elevilor, motiv pentru care Consiliul Național al Elevilor propune creșterea coeficientului 1 al costului standard per elev, privind cheltuielile cu pregătirea profesională, evaluarea periodică a elevilor și bunuri & servicii, cu **30% din actuala sumă (113 lei)**, pentru anul școlar 2020-2021.

Mai mult, este imperioasă stabilirea unor criterii de finanțare diferențiată pentru unitățile de învățământ din mediile defavorizate, (criterii precum rata angajării pe teritoriul UAT-ului din care face parte unitatea de învățământ și venitul mediu/cap de locuitor) pentru a determina nevoile reale ale comunității școlare și, implicit, ale elevilor din respectivele comunități.

II. Formarea cadrelor didactice:

a) Formarea inițială a cadrelor didactice:

Conform raportului *TALIS 2018*, media de vârstă în rândul cadrelor didactice din învățământul preuniversitar din România este de **43 de ani**. Față de raportul *TALIS 2013*, se remarcă o scădere semnificativă a procentului cadrelor didactice cu vârsta sub 30 de ani: de la **14%** la doar **9%**. Mai mult, analizând datele raportului, putem observa faptul că majoritatea cadrelor didactice se află în sistemul de învățământ preuniversitar de peste 17 ani.

În cele mai multe cazuri, formarea inițială a profesorilor presupune doar parcurgerea, în paralel cu studiile superioare de profil, a modului pedagogic din cadrul Departamentului de Pregătire a Personalului Didactic al fiecărei facultăți. Acest modul nu asigură, însă, o pregătire cu adevărat comprehensivă pentru viitorii profesori, ci atinge doar în mod superficial anumite aspecte adiacente profesiei didactice.

Din acest motiv, Consiliul Național al Elevilor propune:

- Monitorizarea, de către Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, a modulelor DPPD, pentru a asigura eficiența și relevanța acestora;

b) Formarea continuă a cadrelor didactice:

Principalele piedici care stau în fața formării continue de calitate a cadrelor didactice sunt prețul inaccesibil al cursurilor cu un număr considerabil de credite transferabile și lipsa calității programelor de formare.

Conform art. 104 din Legea educației naționale nr. 1/2011, finanțarea de bază asigură *cheltuieli cu pregătirea profesională, din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată, prin bugetele locale*. Acest lucru se întâmplă, însă, de prea puține ori, profesorii fiind nevoiți să își achite singuri cursurile de formare, fapt care conduce la o limitare a accesului acestora la mijloace de perfecționare profesională, scăzând, subsecvent, calitatea și actualitatea actului didactic.

La momentul de față, există multe programe de formare (atât la nivelul caselor corpului didactic, cât și la nivelul ONG-urilor acreditate) care fie nu sunt realizate în mod corespunzător, fie nu au o finalitate reală pentru cadrele didactice.

În acest sens, Consiliul Național al Elevilor propune:

- Monitorizarea atentă a calității și a implementării corespunzătoare a programelor de formare acreditate de către MEC/CCD;
- Asigurarea gratuității cursurilor de formare necesare perfecționării cadrelor didactice, pentru a crește accesibilitatea acestora;
- Auditarea Caselor Corpului Didactic, pentru a monitoriza eficiența acestora.

III. Infrastructură școlară accesibilă și de calitate:

În funcție de factorii pe care se fundamentează amplasarea infrastructurii școlare (factori precum distanța față de școală și timpul de navetă, segregarea școlară, numărul de elevi înscriși și modul de funcționare în două schimburi, dar și legăturile dintre unitățile de învățământ și actorii de pe piața forței de muncă), aceasta are un impact mai mare sau mai mic asupra bunăstării elevilor și asupra parcursului educațional al acestora.

La momentul de față, nu există un cadru unitar la nivelul autorităților centrale privind înființarea, amplasarea și întreținerea infrastructurii școlare, dat fiind faptul că atribuțiile în domeniu au fost descentralizate și transferate autorităților publice locale. Acestea, la rândul lor, nu au, de cele mai multe ori, resursele (atât informaționale, cât și financiare) pentru a realiza investiții sustenabile, de durată, în infrastructura școlară. Implicarea elevilor în procesul de luare a deciziilor privind proiectarea, renovarea și restructurarea infrastructurii școlare este indispensabilă, întrucât rezultatul final al acestor procese trebuie să aibă în centrul său interesul superior al elevilor și bunăstarea acestora în cadrul unităților de învățământ.

Mai mult, conform *Strategiei privind modernizarea infrastructurii educaționale 2017-2023*, Peste 60% din teritoriul României este considerat zonă seismică, afectând 75% din populația țării. În acest context, sunt imperioase investițiile în consolidarea structurală a unităților de învățământ, pentru a garanta siguranța și sănătatea educabililor și a personalului școlilor.

Infrastructura școlară nu presupune, însă, doar patrimoniul construit al unităților de învățământ, ci și resursele educaționale de care fiecare școală dispune, precum laboratoare moderne, care să integreze elemente de inteligență artificială și biblioteci școlare care să dispună de un fond de carte calitativ, reînnoit constant, care să răspundă cu adevărat nevoilor de învățare ale elevilor.

În acest sens, Consiliul Național al Elevilor propune:

- Creșterea ponderii fondurilor alocate infrastructurii educaționale prin PNRR¹ și implicarea activă a elevilor în investirea acestora;
- Finalizarea, aprobarea și implementarea Strategiei privind modernizarea infrastructurii educaționale 2017-2023;
- Crearea unei instituții la nivel național, privind investițiile în infrastructură școlară (ex.: CNIIS – Consiliul Național pentru Investiții în Infrastructură Școlară), cu rol de coordonator financiar, pentru a asigura caracterul unitar al investițiilor în această sferă. În plus, este necesară formarea autorităților

¹ Planul Național de Redresare și Reziliență

publice locale, pentru a putea realiza investiții responsabile și sustenabile în infrastructura școlară, conform legii;

- Cartografierea infrastructurii școlare existente, în baza criteriilor precum: vechime, starea de degradare, situația socio-economică a comunității, investițiile necesare.
- Accesarea fondurilor structurale de la nivel european (precum Fondul european de dezvoltare regională și Fondul social european) pentru reabilitarea și modernizarea unităților de învățământ din comunitățile dezavantajate, astfel încât decalajele rural-urban să fie micșorate;
- Accesibilizarea unităților de învățământ pentru elevii cu dizabilități:
 - Achiziționarea covoarelor tactile, a softurilor text-to-speech și a laptopurilor speciale (tehnologie asistivă) pentru elevii cu deficiențe de vedere;
 - Crearea sălilor de liniștire (*chill out rooms*) pentru elevii cu risc de supraîncărcare senzorială;
 - Amplasarea lifturilor pentru elevii cu dizabilități locomotorii, care să le permită accesul acestora la clasele situate la etajele superioare și accesibilizarea microbuzelor școlare, pentru a permite transportul elevilor care se pot deplasa doar cu sprijinul scaunului cu roțile.
- Dotarea unităților de învățământ cu sisteme de siguranță la incendiu (hidranți, marcaje, uși dedicate etc.).

IV. Integritate educațională:

Conform raportului de cercetare „Învățarea la distanță”, realizat în anul 2020 de unitatea de cercetare din Centrul Național pentru Politici și Evaluare în Educație din subordinea Ministerului Educației, „meditațiile sau pregătirea suplimentară la una sau mai multe discipline au fost activități frecvente în această perioadă (...) **47% dintre elevii de clasa a VIII-a și 42% dintre elevii de clasa a XII-a au desfășurat frecvent aceste activități**”.

În primul rând, este necesar să reamintim faptul că, la momentul de față, în conformitate cu Codul-cadru de etică al personalului didactic din învățământul

preuniversitar, profesorilor le este interzisă organizarea meditațiilor contra cost cu beneficiarii direcți ai educației de la formațiunile de studiu la care sunt încadrați.

Mulți profesori încalcă, însă, această prevedere legală, derulând meditații cu elevii claselor la care predau. În plus, majoritatea cadrelor didactice nu emit documente fiscale pentru sumele care reprezintă contravaloarea acestor meditații, comițând, în mod repetat și cu bună știință, evaziune fiscală, prin neplătirea impozitului aferent sumelor încasate.

Din acest motiv, Consiliul Național al Elevilor propune:

- Înființarea, în cadrul Direcției Naționale Anticorupție, a *Biroului de combatere a infracțiunilor comise în sistemul de învățământ*, cu scopul de a elimina din sistem practicile de corupție, precum colectarea fondurilor ilegale în școală și nefiscalizarea meditațiilor;

V. Măsuri de sprijin pentru elevi:

a) Bursele elevilor

În luna decembrie a.c., Guvernul României a adoptat HG nr. 1064/2020, privind aprobarea cuantumului minim pentru toate categoriile de burse școlare, în valoare de 100 de lei.

Salutăm aprobarea acestei Hotărâri, însă considerăm că suma de 100 de lei nu este suficientă pentru a răspunde în mod real nevoilor elevilor. În plus, aprobarea cuantumului bursei este caducă, în cazul în care în cadrul legii bugetului de stat pentru anul viitor nu se vor regăsi linii de finanțare pentru bursele școlare.

În acest sens, Consiliul Național al Elevilor propune:

- Creșterea cuantumului minim pentru fiecare categorie de burse, după cum urmează²:
 - 9,45% pentru bursa de ajutor social;
 - 10,15% pentru bursa de studiu;

² sume raportate la salariul minim brut pe economie

- 11% pentru bursa de merit;
- 15% pentru bursa de performanță.
- Realizarea unei fișe separate în cadrul legii bugetului de stat pentru anul de 2021, dedicată burselor școlare.

b) Transportul elevilor:

Conform Legii 226/2020, promulgată în luna octombrie a acestui an, elevii din învățământul preuniversitar acreditat/autorizat beneficiază de gratuitate la servicii publice de transport local și județean, rutier, naval, cu metroul, precum și feroviar la toate categoriile de trenuri, clasa a II-a, pe tot parcursul anului calendaristic. Conform aceleiași legi, gratuitatea este asigurată de către autoritățile administrației publice locale, prin decontare, realizată de la bugetul de stat, prin transfer, către unitățile administrativ-teritoriale.

Consiliul Național al Elevilor a contactat toate consiliile județene din țară, imediat după publicarea acestei legi în Monitorul Oficial, pentru a le aduce în vedere noul cadru normativ și pentru a le solicita acestora respectarea legii. Acest lucru este imposibil, însă, în lipsa adoptării, prin hotărâre de guvern, a normelor de aplicare ale acestei legi.

Din acest motiv, Consiliul Național al Elevilor solicită:

- Elaborarea, de către Ministerul Educației și Cercetării, și aprobarea, de către Guvernul României, a normelor de aplicare a Legii 226/2020, în scopul garantării gratuității transportului pentru toți elevii din România.
- Alocarea, de la bugetul de stat, a resurselor financiare necesare subvenționării acestor cheltuieli de către autoritățile publice locale, conform Legii nr. 92/2007.

VI. Evaluarea elevilor:

În anul școlar precedent (2019-2020), a existat o presiune foarte mare asupra Ministerului Educației și Cercetării, având drept scop anularea examenelor de Bacalaureat și Evaluarea națională și echivalarea acestora cu media notelor din liceu, respectiv din ciclul gimnazial, pe fondul izbucnirii pandemiei de SARS-CoV-2.

Este necesară realizarea unei analize a conținuturilor curriculare pe care elevii din clasele terminale le-au acumulat până la acest moment, în scopul remedierii decalajelor dintre aceștia. În cazul în care, în urma acestei analize, Ministerul Educației și Cercetării va constata faptul că, pentru majoritatea elevilor de clasa a VIII-a și de clasa a XII-a, anumite noțiuni prezente în programa de examen nu au fost predate și asimilate corespunzător, considerăm că o potențială soluție poate fi eliminarea acestor noțiuni din programă, ca ultim resort.

Cu toate acestea, considerăm că susținerea examenelor naționale este imperioasă, fiind singurul mijloc de evaluare a achizițiilor pe care elevii le-au făcut de-a lungul anilor de studiu.